

Institutionen för socialt arbete

Kursbeskrivning för Handledd Verksamhetsförlagd Utbildning (VFU) 22,5hp.

HT-2019

Kursansvariga: Lena Hübner, Hans Dahlén och Katrin Rau

Email: lena.hubner@socarb.su.se och vfu@socarb.su.se

Innehåll

Allmänt om termin 5	3
Välkommen till kursen Handledd Verksamhetsförlagd utbildning (22,5 hp).....	3
Allmänt	3
Innehåll	3
Förväntade studieresultat	3
Allmän information om den verksamhetsförlagda utbildningen.....	4
Handledd verksamhetsförlagd utbildning	4
Basgrupper	4
Basgruppslärare	4
VFU-samordnare	4
Frånvaro.....	5
Planering och genomförande av studiebesök för termin 1 studenter.....	5
Kurssajt på Athena.....	5
Skriftliga inlämningsuppgifter	5
Examinerande slutseminarium.....	5
Kurslitteratur.....	5
Refererande till kurslitteratur och valfria artiklar.....	6
Vid VFU-platsen.....	7
Handledning.....	7
Introduktion	7
Individuell VFU-plan.....	7
Sekretess	7
Sociala Medier	8
Mitterminssamtal	8
Avslutning av VFU:n.....	8
Handledarintyg.....	8
Dagbok.....	8
Examinationsgrundande uppgifter.....	9
För godkänt krävs följande:	9
Skriftliga examinationsuppgifter.....	9
<i>Inlämningsuppgift 1</i>	9
<i>Inlämningsuppgift 2</i>	10
<i>Inlämningsuppgift 3</i>	11
<i>Inlämningsuppgift 4</i>	12
Athenainstruktioner för inlämning av examinationsuppgifter.....	12
Slutseminarium	13
Studiebesök.....	13
Betyg och kompletteringar.....	14
Detaljschema.....	15

Allmänt om termin 5

Under termin 5 läses två kurser; *Handledd Verksamhetsförlagd Utbildning (VFU) 22,5 hp* och *Verksamhetsfältet socialt arbete - Perspektiv och färdigheter 7,5 hp*.

Termin 5 inleds med en introduktionsvecka på Institutionen för socialt arbete. Under denna vecka introduceras terminens båda kurser. I kursen *Verksamhetsfältet socialt arbete - Perspektiv och färdigheter 7,5 hp* som avslutar terminen ingår inslaget samtalsövningar. Dessa introduceras/påbörjas terminens första vecka, pågår vid ett tillfälle under VFU:n och avslutas sedan under den sista kursen. Se schema för termin 5.

Välkommen till kursen Handledd Verksamhetsförlagd utbildning (22,5 hp)

Allmänt

Syftet med den handledda verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är att ge studenten möjlighet att prova på och utveckla praktiskt socialt arbete i olika verksamheter under handledning av en yrkesverksam socialarbetare. Kursens övergripande mål är att studenten skall få erfarenhet av hur olika teorier och metoder används praktiskt inom verksamhetsfältet socialt arbete. En annan viktig del är att få möjlighet att reflektera över yrkesrollen, dess handlingsmöjligheter och hur studenten som yrkesverksam kan och bör förhålla sig till villkoren ute på olika arbetsplatser. Stor vikt läggs vid att studenten reflekterar över olika förhållningssätt och teorier inom socialt arbete på individ- grupp- och samhällsnivå och att studenten genom dessa reflektioner tränar på att använda och utveckla sina kunskaper om socialt arbete i dess praktik.

För tillträde till den handledda verksamhetsförlagda utbildningen krävs godkänt resultat från programmets kurser Socialt arbete 1: Introduktion till kunskapsfältet (SUARB1), Socialt arbete 2: Socialpolitik och rättsliga grunder (SU2H18) och Socialt arbete 3: Forskningsmetoder (SU3H18) samt godkänd på delkurser om 15hp från kursen Socialt arbete 4: Vetenskapliga perspektiv (SU4H18).

Innehåll

- Praktiskt socialt arbete utifrån professionens etiska, rättsliga, organisatoriska och socialpolitiska villkor.
- Teorier, metoder och arbetsformer som används i socialt arbete.
- Utveckling av professionalitet genom reflektion över kommunikation, självkänedom, empati och handlingsutrymme.

Förväntade studieresultat

Efter kursen ska studenten kunna:

- Visa kunskaper om praktiskt socialt arbete och dess etiska, rättsliga, organisatoriska och socialpolitiska villkor.
- Visa kunskaper om, tillämpa och reflektera över arbetsformer och metoder i socialt arbete i relation till teoretiska perspektiv och de individer och organisationer som berörs.

- Visa insikt om betydelsen av kommunikation, självkänedom, empati och handlingsutrymme i det praktiska sociala arbetet.
- Visa förmåga att identifiera det egna behovet av ytterligare kunskap och färdigheter.

Allmän information om den verksamhetsförlagda utbildningen

Handledd verksamhetsförlagd utbildning

Under den verksamhetsförlagda utbildningen befinner sig studenten på sin VFU-plats under handledning av sin handledare i verksamheten. Handledning ska ske ca 1-1,5 tim/vecka. Studietiden under den verksamhetsförlagda utbildningen är heltid. Inom ramen för en studievecka ska studenten aktivt delta i VFU-platsens verksamhet samt genomföra litteraturstudier, skriftliga examinationsuppgifter, planera/genomföra studiebesök, träffa sin basgrupp etc. Tidsplaneringen för VFU-perioden sker i överenskommelse mellan student och handledare och ska anges i den individuella VFU-planen. Student och handledare ska i starten av VFU diskutera igenom ovanstående frågor och gemensamt göra upp ett veckoschema. Studenten ges 4 timmar per vecka för litteraturstudier och examinationsuppgifter. Vid oklarheter bör basgruppläraren kontaktas.

Basgrupper

Alla studenter, även de studenter som gör VFU-kursen utomlands, delas in i basgrupper om ca 10-12 studenter. Basgrupperna träffas en gång under introduktionsveckan samt efter VFU:n för ett avslutande slutseminarium. Basgrupperna rekommenderas även att på eget initiativ träffas själva under VFU:n för att prata och reflektera över sina erfarenheter och sitt lärande vid olika VFU-platser. Om basgrupperna väljer att träffas på egen hand och det sker på arbetstid får detta ske vid max två halvdagstillfällen. Varje basgrupp ska även genomföra och planera ett antal studiebesök över 2 dagar för studenter på termin 1 under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Basgrupplärare

Varje basgrupp har en examinerande basgrupplärare. Basgruppläraren kommer att ha den huvudsakliga kontakten med studenterna i sin basgrupp och deras handledare. Studenterna träffar sin basgrupplärare vid ett tillfälle under introduktionsveckan och sedan vid ett avslutande och obligatoriskt slutseminarium efter VFU:n. Därutöver sker den mesta av kommunikationen mellan basgrupplärare och studenter via email eller via kurssajten på Athena. Det är basgruppläraren som examinerar de skriftliga examinationsuppgifterna samt den verksamhetsförlagda utbildningen i sin helhet. Basgruppläraren ska också bedöma studentens utveckling och lärande på VFU:n i förhållande till de förväntade studieresultaten och den individuella VFU-planen. Basgruppläraren ska kontaktas omgående om student eller handledare har frågor angående VFU:ns genomförande.

VFU-samordnare

VFU-samordnarna ansvarar för att rekrytera handledare och VFU-platser samt att förbereda och stödja handledare och deras verksamheter på att ta emot en socionomstudent på den verksamhetsförlagda utbildningen. VFU-samordnare samarbetar och stödjer basgrupplärarna under hela VFU:n. Under studiebesöken agerar VFU-samordnare som länk till studenter på termin 1.

Frånvaro

Frånvaro ska tas igen. Frånvaro upp till totalt fem arbetsdagar som inte är relaterad till sjukdom, vård av sjukt barn eller läkarbesök **tas igen enligt överenskommelse med handledaren**. Vid frånvaro som överstiger totalt fem arbetsdagar måste basgruppsläraren kontaktas som tillsammans med kurssamordnare och studierektor bestämmer hur frånvaron ska kompletteras.

Planering och genomförande av studiebesök för termin 1 studenter

Under den verksamhetsförlagda utbildningen ingår den obligatoriska uppgiften att planera och under två dagar genomföra ett antal studiebesök för studenter på termin 1. Syftet med denna uppgift är att studenterna som genomför den verksamhetsförlagda utbildningen ska dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter i socialt arbete med utgångspunkt från VFU-platsen till studenter som nyligen startat utbildningen. Se vidare instruktioner under rubriken

– Studiebesök.

Kurssajt på Athena

Termin 5 och den verksamhetsförlagda utbildningen har en gemensam kurssajt på Athena där den huvudsakliga kommunikationen mellan kursansvarig, basgruppslärare och studenter kommer att ske. Det är också via Athena som studenterna ska publicera sina examinationsuppgifter. På kurssajten kan även meddelanden, nyheter och gemensamma dokument publiceras.

Skriftliga inlämningsuppgifter

Under den verksamhetsförlagda utbildningen kommer studenten att göra fyra skriftliga examinationsuppgifter. Se vidare instruktioner under rubriken – Examinationsuppgifter.

Examinerande slutseminarium

Studenten ska delta vid ett obligatoriskt och examinerande slutseminarium med sin basgrupp, datum för detta finns i detaljschemat. Slutseminariet är obligatoriskt och de studenter som inte närvarar behöver göra en kompletteringsuppgift för att bli godkänd på VFU-kursen. Se vidare instruktioner under rubriken – Slutseminarium.

Kurslitteratur

Christoffersen, S.A.(red.) (2017). *Professionsetik*. Malmö: Gleerups.

Laanemets, L., Mattsson, T. & Nordling, V. (2013). Frikoppling, sammankoppling och besvärliga maktrelationer i socialt arbete. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 20 (3-4), 168-185.

Olsson, H. (2011). Det farliga men viktiga lyssnandet. In Enander, V. & Holmberg, C. (red.) *Hur går hon? Om att stödja misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser* (s. 17-33). Lund: Studentlitteratur.

Svensson, K., Johnsson, E. & Laanemets, L. (2008). *Handlingsutrymme. Utmaningar i socialt*

arbete. Stockholm: Natur och Kultur.

Samt tre valfria vetenskapliga artiklar varav minst en på engelska.

Kurslitteratur som hör till kursen Verksamhetsfältet socialt arbete – perspektiv och färdigheter 7,5 hp vars samtalsövningar finns insprängda under VFU-kursen:

Andersen, T. (2011). *Reflekterande processer: samtal och samtal om samtalen*. Lund: Studentlitteratur. (valda delar ca 100 s).

Herz, M. & Johansson, T. (2015). *Det professionella mötet: En grundbok*. Lund: Studentlitteratur (127 sidor).

Litteraturtips gällande studentroll och handledning:

Bie, K. (2009). *Reflektionshandboken*. Malmö: Gleerups.

Killén, K. (2008). *Professionell utveckling och handledning*. Lund: Studentlitteratur. (huvudbok i handledarutbildningen som behandlar handledning av studenter).

Refererande till kurslitteratur och valfria artiklar

I examinationsuppgifterna 1-3 ska du använda **minst en** valfri vetenskaplig artikel (framöver menas med artikel en vetenskaplig artikel) till respektive uppgift. Minst en av de valfria texterna ska vara engelskspråkig. Kurslitteraturen och de valfria artiklarna/texterna ska behandlas i alla skriftliga examinationsuppgifter. Du väljer själv vilken kurslitteratur och valfria artiklar du vill använda i respektive uppgift. Vill du även referera till andra böcker och artiklar, utöver kurslitteratur och de tre valfria texterna/artiklarna går det utmärkt att göra det. Basgruppläraren tittar i slutet av kursen *sammantaget* på alla 4 uppgifterna. Det ska då finnas referenser till samtlig kurslitteratur och minst en vetenskaplig artikel till vardera uppgift 1-3. Examinationsuppgifterna ska genomgående ha korrekt referenshantering (se t.ex. Backman) för att godkännas.

En vetenskaplig text är främst artiklar ur vetenskapliga tidskrifter, men det kan även vara ett kapitel ur antologier, rapporter eller andra texter som motsvarar en artikel i en vetenskaplig tidskrift. För att anses som vetenskapliga ska texterna innehålla en teoretisk och/eller empirisk analys (dvs bygga på datainsamling i en forskningsstudie). Dessa texter hittar du i bibliotekets databaser. De vetenskapliga texterna ska ha relevans till VFU-platsens arbetsområde eller målgrupp.

Känner du dig osäker på hur man söker litteratur rekommenderar vi universitetsbibliotekets film som du hittar här: <https://www.su.se/biblioteket/guider/guider/s%C3%B6k-vetenskapliga-artiklar-1.315271>

Vid VFU-platsen

Inför den verksamhetsförlagda utbildningen har studenten tilldelats en VFU-plats med en eller två individuella handledare. Studenten har haft till uppgift att ta kontakt med tilldelad handledare och bestämma tid för ett personligt möte inför VFU:ns start. Handledarna introducerar och följer studenten på arbetsplatsen och ger utrymme för reflektion över studentens egen process i mötet med det sociala arbetet. Handledaren håller i handledningen och följer kontinuerligt upp studenten. Alla handledare erbjuds att delta i handledarutbildning (7,5 högskolepoäng) samt handledarträffar. Vid frågor kring studentens lärande och deltagande på VFU-platsen ska handledaren kontakta basgruppläraren eller VFU-samordnarna.

Handledning

Studenten och handledaren ansvarar tillsammans för att planera VFU:n i enlighet med de förväntade studieresultaten för den handledda verksamhetsförlagda utbildningen. Det är handledaren som ansvarar för att stödja studenten i sitt lärande och ge individuell handledning. Studenten ansvarar för att arbeta i enlighet med den individuella VFU-planen och att förbereda frågor och annat material inför handledningstillfällena. Handledaren ansvarar för handledning och det arbete studenten utför under VFU:n. Som stöd för handledningen finns till exempel *Reflektionshandboken* (Bie, 2009) utgiven av Gleerups förlag samt *Professionell utveckling och handledning* (Killén, 2008) utgiven av Studentlitteratur. I vissa fall kommer studenten av sin handledare att ombes skriva process och observationsreferat då dessa är relevanta verktyg i handledningsprocessen. Även den individuella VFU-planen bör som stöd användas vid handledningstillfällena.

Introduktion

Under de två-tre första veckorna på VFU-platsen introduceras studenten för att lära känna organisationen, kollegorna, arbetsplatsens uppdrag och olika arbetsuppgifter. Mot slutet av introduktionen ska studenten tillsammans med handledaren sammanställa en individuell VFU-plan (se nedan).

Individuell VFU-plan

Studenten ska i samråd med handledaren formulera en plan över sina lärandemål och hur målen ska uppnås. Planen ska också beskriva hur, var och när handledningen ska äga rum, tid för mitt- och avslutningssamtal samt tydliggöra handledares respektive studentens ansvarsområden. Tänk på att spara en kopia av VFU-planen på arbetsplatsen så denna kan användas som arbetsverktyg i handledningsprocessen. I den individuella VFU-planen ska det även framgå på vilket sätt och i vilken omfattning som studenten ska arbeta med examinationsuppgifter och litteraturstudier under VFU-perioden. VFU-planen ska skrivas under av både studenten och handledaren. **Studenten** ansvarar för att den individuella studieplanen kommer Institutionen för socialt arbete tillhanda. Den individuella VFU-planen ska lämnas in till respektive basgrupplärare antingen som ett scannat/fotat och påskrivet dokument via email eller med post. Adressen är: **Basgrupplärarens namn**, Inst. för socialt arbete, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm (Blankett för VFU-plan, se bilaga 1 eller under rubriken Innehåll på Athena)

Sekretess

Många av er studenter kommer befinna er på arbetsplatser där verksamheten som sådan likväl de dokument som hanteras är omgärdade av sekretess. Det är därför av största vikt att ni studenter håller er informerade om samt följer rådande sekretesslagstiftning. Diskutera detta område med er handledare.

Sociala Medier

Kopplat till frågan om sekretess är även frågan om ansvarsfullt användande av sociala medier. När ni använder sociala medier måste ni reflektera över om det finns kopplingar till er VFU-verksamhet. Det kan vara direkt olämpligt att göra uppdateringar då detta på olika sätt kan kollidera med sekretessen på VFU-platsen. Stäm av med din handledare kring sekretess och olika etiska aspekter vid användandet av sociala medier i relation till din VFU och till din blivande yrkesroll.

Mitterminssamtal

Under den verksamhetsförlagda utbildningen ska studenten och handledaren ha ett mitterminssamtal för att följa upp den första delen av VFU:n. Samtalet ska vara en gemensam reflektion kring studentens utveckling och vilka områden som bör prioriteras för att säkerställa studentens fortsatta inläring under VFU-perioden. Detta samtal är särskilt viktigt om handledaren är tveksam till studentens prestationer och om lärandemålen kan uppnås. I en sådan situation är mitterminssamtalet en möjlighet att diskutera vilka förändringar som bör göras för att studenten ska kunna uppnå de förväntade lärandemålen. Basgruppsläraren ska kontaktas i de fall frågor finns angående möjligheterna att uppnå lärandemålen inom ramen för VFU:n.

Avslutning av VFU:n

Inför VFU:ns avslut ska studenten och handledaren förbereda en aktiv avslutningsprocess på ett professionellt sätt, dvs. att i god tid förbereda klienter och kolleger på att studenten slutar. Det är också en tid då student och handledare summerar och går igenom vad som måste utföras innan studenten slutar och vad som inte kommer att hinnas med. Sista veckan genomför student och handledare ett utvärderande samtal då de ska gå igenom hela VFU-perioden utifrån kursens förväntade studieresultat och de personliga mål som sattes upp för den verksamhetsförlagda utbildningen. Avslutningssamtalet kan också betraktas som en sammanfattande feedback mellan student och handledare.

Handledarintyg

Efter avslutad VFU och avslutningssamtal ska handledaren fylla i ett handledarintyg där handledaren intygar att studenten fullgjort den verksamhetsförlagda utbildningen enligt den individuella VFU-planen. I handledarintyget finns utrymme för handledaren att lämna kommentarer angående studentens utveckling och inläring under VFU:n. Både handledare och student ska skriva under handledarintyget. Det är **handledaren** som ansvarar för att skicka in handledarintyget till basgruppsläraren antingen som ett scannat/fotat och påskrivet dokument via email eller med post. Adressen är: **Basgruppslärarens namn**, Inst. för socialt arbete, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm. Var noga med att skriva basgruppslärarens namn och Institutionen för socialt arbete på kuvertet då det förebygger att intyg försvinner i posthantering! (Handledarintyg, se bilaga 2 eller under rubriken Innehåll på Athena)

Dagbok

Ett tips är att studenten skriver dagbok under den verksamhetsförlagda utbildningen. Tankarna från dagboken gör det möjligt för studenten att lättare identifiera sin lärandeprocess och kan utgöra ett underlag till examinationsuppgifterna. En dagbok är också ett bra underlag för handledningsprocessen.

Examinationsgrundande uppgifter

För godkänt krävs följande:

- Aktivt deltagande och närvaro på VFU-platsen i enlighet med kursbeskrivningen och den individuella VFU-planen.
- Fullgjort och fått godkänt på fyra skriftliga individuella examinationsuppgifter.
- Aktivt deltagande vid planering samt genomförande av studiebesök under två dagar för termin 1.
- Aktivt deltagande under slutseminarium.

Observera att godkänt resultat på VFU-kursen är en förutsättning för att du som student ska vara behörig att påbörja dina studier på termin 6.

Skriftliga examinationsuppgifter

Examinationsuppgifterna för VFU-kursen är fyra skriftliga inlämningsuppgifter som studenten arbetar med under VFU-kursens gång. Examinationsuppgifterna skickas in via Athena vid angivet datum och klockslag och varje examinationsuppgift bedöms och kommenteras av basgruppsläraren. Se nedan för vidare instruktioner för inlämning via Athena. För inlämningsdatum och klockslag för varje examinationsuppgift **se detaljschemat**.

Inlämningsuppgift 1

I denna examinationsuppgift ska du beskriva socialarbetarens arbetsuppgifter i den organisation där den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs. Du ska också beskriva och reflektera över verksamheten utifrån socialpolitiska, organisatoriska och rättsliga perspektiv.

Utgå gärna ifrån frågorna:

- Vilka är socialarbetarens arbetsuppgifter i den verksamhet där du gör din VFU?
- Hur är verksamheten organiserad?
- Vad är syftet med/vilken funktion fyller verksamheten ur ett socialpolitiskt perspektiv?
- Vilka juridiska ramar omgärdar verksamheten?
- Hur påverkar socialpolitiska, organisatoriska och juridiska faktorer det sociala arbetet som bedrivs i verksamheten?

Referera till kurslitteratur och minst en valbar vetenskaplig artikel/text för att kontextualisera verksamheten vid VFU-platsen.

Formalia: Omfattning 3-4 sidor. Textstorlek 12, radavstånd 1,5 och 2,5 cm marginaler. Uppgiften ska genomgående ha korrekt språkhantering och korrekt referenshantering för att kunna godkännas.

Examinationsuppgiften lämnas in i inlämningsmappen. Namnge din uppgift enligt följande: förnamn_efternamn_exuppgift 1.

Betygskriterier

VG	För VG krävs att kriterierna för G är uppfyllda samt en väl genomförd och självständig reflektion av det sociala arbetets kontext och villkor i den aktuella verksamheten.
G	För betyget G krävs en tydlig beskrivning av socialarbetarens arbetsuppgifter i den organisation där den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs. Därutöver krävs att du beskriver och reflekterar över det sociala arbetets kontext och villkor i den aktuella

	verksamheten utifrån socialpolitiska, organisatoriska och rättsliga perspektiv, med stöd i kurslitteraturen samt referens till minst en relevant vetenskaplig artikel. För G krävs också korrekt språkhantering och korrekt referenshantering.
U	Uppgiften uppfyller inte de kriterier som krävs för betyget G

Inlämningsuppgift 2

I denna examinationsuppgift ska du redogöra för vilken målgrupp/vilka målgrupper som är mest centrala för verksamheten och vad verksamheten innebär för målgruppen. Syftet är att utgå från ett målgrupps-/brukarperspektiv i relation till teorier och arbetsformer genom att reflektera kring målgruppens sociala situation.

För att genomföra denna examinationsuppgift kan du intervjua en brukare. **Intervjua dock inte någon under 15 år.** Det går även bra att intervjua någon representant eller företrädare för målgruppen, t.ex. brukar-/patientorganisationer. Val av person att intervjua ska ske i samråd med handledare. I uppgiften ska du undersöka målgruppens perspektiv på det arbete som VFU-platsen bedriver, det är därför inte tillräckligt att enbart intervjua personalen på verksamheten.

För att komma fram till målgruppens perspektiv kan det vara till hjälp att ställa frågor som:

- Vilka behov har målgruppen och vad har de för förväntningar på den aktuella verksamheten?
- I vilken utsträckning möter verksamheten målgruppens behov och förväntningar?
- Hur ser målgruppen på verksamhetens bemötande och arbetsformer?
- Skulle målgruppen önska att något gjordes/var upplagt annorlunda?

Om du intervjuar en brukare är det viktigt att tänka på etiska aspekter som att brukaren samtycker till att delta, att deltagandet sker frivilligt och att du informerar om i vilket sammanhang som informationen ska användas. Du bör informera den du intervjuar om att uppgiften kommer läsas av examinerande lärare. Det är också viktigt att tänka på anonymitet/avidentifiering så att de som intervjuas förblir anonyma.

Om det finns synnerligen goda skäl till att en intervju inte kan genomföras samråd med din basgruppslärare för att försöka hitta alternativa lösningar till att få fram ett målgruppsperspektiv.

Examinationsuppgiften ska analyseras med hjälp av kurslitteratur och minst en valbar vetenskaplig artikel/text. Använd dessa texter för att fördjupa analysen med frågor som: Finns det stöd i litteraturen för det som framkommer i intervjun? Vilka nya infallsvinklar bidrar litteraturen med.

Formalia: Omfattning 3-4 sidor. Textstorlek 12, radavstånd 1,5 och 2,5 cm marginaler. Uppgiften ska genomgående ha korrekt språkhantering och korrekt referenshantering för att kunna godkännas.

Examinationsuppgiften lämnas in i inlämningsmappen. Namnge din uppgift enligt följande: förnamn_efternamn_exuppgift 2.

Betygskriterier

VG	För VG krävs att kriterierna för G är uppfyllda samt en synnerligen väl genomförd analys av målgruppens villkor i verksamheten.
G	För betyget G krävs en tydlig redogörelse av målgruppens sociala situation och villkor i verksamheten. Vidare ska brukarperspektivet belysas med stöd av dina erfarenheter från VFU-platsen. För godkänt krävs också att med stöd av kurslitteratur samt minst en

	relevant vetenskaplig artikel reflektera över arbetsformer i verksamheten i relation till teoretiska perspektiv och de individer som berörs. För G krävs också korrekt språkhantering och korrekt referenshantering.
U	Uppgiften uppfyller inte de kriterier som krävs för betyget G.

Inlämningsuppgift 3

Under den verksamhetsförlagda utbildningen ställs du ofta inför situationer/frågeställningar som inte är helt enkla att hantera eller besvara. Denna examinationsuppgift handlar om att du ska beskriva och reflektera över ett **dilemma** inom det sociala arbetet som du upplevt eller något som inträffat på VFU-platsen under den aktuella VFU-perioden. **Med dilemma avses att det finns två eller flera olika sätt att hantera ett problem och att oavsett vad man gör eller beslutar kommer lösningen/beslutet att vara bekymmersamt.**

Uppgiftens huvudfokus är att reflektera över ett dilemma utifrån de svåra bedömningar och beslutssituationer som ofta uppstår i det praktiska sociala arbetet. Det viktiga i uppgiften är att hålla dilemman i fokus, inte slå fast det "rätta" handlandet eller visa att någon gjort "fel" utan att belysa det sociala arbetets komplexitet och diskutera vilka konsekvenser olika handlingsalternativ kan föra med sig. I uppgiften ska du beskriva dilemman utifrån följande aspekter:

- Vad är det aktuella dilemman?
- Vilka aktörer och intressen finns?
- Vilka olika lösningar finns?
- Vilka konsekvenser/följder får de olika alternativa lösningarna för olika aktörerna?

Ifall du som student skriver om en verklig händelse är det viktigt att tänka på anonymitet/avidentifiering: De som är direkt inblandade har en rätt att förbli anonyma. Detta gäller såväl brukare som personal, chefer och enskilda beslutsfattare.

Beskriv, reflektera och analysera det valda dilemman. Använd kurslitteratur och minst en valbar vetenskaplig artikel/text för att belysa den aktuella frågan.

Formalia: Omfattning 3-4 sidor. Textstorlek 12, radavstånd 1,5 och 2,5 cm marginaler. Uppgiften ska genomgående ha korrekt språkhantering och korrekt referenshantering för att kunna godkännas.

Examinationsuppgiften lämnas in i inlämningsmappen. Namnge din uppgift enligt följande: förnamn_efternamn_exuppgift 3.

Betygskriterier

VG	För VG krävs att kriterierna för G är uppfyllda samt en synnerligen väl genomförd analys av det valda dilemman.
G	För betyget G krävs en tydlig beskrivning av ett dilemma där olika aktörer och roller identifieras. Dilemman ska beskrivas med stöd av erfarenheter från VFU-platsen. För G krävs också att reflektera kring dilemmas olika lösningar och konsekvenser samt ett resonemang kring etiska aspekter av detta dilemma med stöd i litteraturen samt referens till minst en relevant vetenskaplig artikel. För G krävs också korrekt språkhantering och korrekt referenshantering.
U	Uppgiften uppfyller inte de kriterier som krävs för betyget G.

Inlämningsuppgift 4

I den fjärde examinationsuppgiften ska du reflektera över den verksamhetsförlagda utbildningen som helhet och vilka erfarenheter som du har gjort under denna period, med fokus på professionalitet, kommunikation, självkännedom, empati och handlingsutrymme. Uppgiften innebär att du främst ska göra en personlig reflektion över händelser och situationer, dina egna reaktioner, handledningens betydelse och de funderingar över socialt arbete som väckts under VFU:n. Särskilt ska du reflektera över vad ett empatiskt förhållningssätt i socialt arbete betyder eller innebär för dig genom några exempel hämtade från din VFU. Reflektera också över det egna behovet av ytterligare kunskaper och färdigheter i socialt arbete.

Belys till exempel frågor som:

- Vad har du lärt dig om socialt arbete?
- Vad har du lärt dig om dig själv i din kommande profession? Vad behöver du utveckla?
- Hur ser du på den målgrupp du har arbetat med under VFU:n?
- Utifrån din VFU-plats vad ser du som de största utmaningarna i socialt arbete?

Sammanfatta och gör en personlig slutreflektion av dina VFU-erfarenheter och de ovanstående frågorna. Koppla dina reflektioner till kurslitteratur och minst en vetenskaplig artikel.

Examinationsuppgiften ska användas som diskussionsunderlag vid det avslutande slutseminariet med basgruppen.

Formalia: Omfattning 4-5 sidor. Textstorlek 12, radavstånd 1,5 och 2,5 cm marginaler.

Uppgiften ska genomgående ha korrekt språkhantering och korrekt referenshantering för att kunna godkännas.

Examinationsuppgiften lämnas in i inlämningsmappen. Namnge din uppgift enligt följande: förnamn_efternamn_exuppgift 4.

Betygskriterier

VG	För VG krävs att kriterierna för G är uppfyllda samt en synnerligen väl genomförd kritisk reflektion av den professionella yrkesutvecklingen.
G	För betyget G ska en sammanfattning av erfarenheter från VFU platsen med fokus på professionalitet, kommunikation, självkännedom, empati och handlingsutrymme genomföras. Vidare krävs en reflektion över egna behov av ytterligare kunskaper och färdigheter i socialt arbete. Koppla dina erfarenheter till kurslitteratur samt till minst en relevant vetenskaplig artikel. För G krävs också korrekt språkhantering och korrekt referenshantering.
U	Uppgiften uppfyller inte de kriterier som krävs för betyget G.

Athenainstruktioner för inlämning av examinationsuppgifter

Till termin 5 finns en egen kurssid på Athena. Examinationsuppgift 1-4 ska lämnas in i inlämningsmappen och bedöms av basgruppsläraren. Under fliken *Planeringar* finns mappar för examinationsuppgift 1-4. Detta görs genom att använda kommandot "ladda upp filer" som finns i varje mapp.

Det är också viktigt att tänka på att institutionen och universitetet ser allvarligt på alla former av

plagiat och därför ska alla examinationsuppgifter innehålla korrekt referenshantering. Plagiatkontroll kommer att göras med hjälp av "URKUND" för att kontrollera om en text har plagierats.

Namnge varje dokument med för- och efternamn samt vilken examinationsuppgift det är enligt följande modell: förnamn_efternamn_exuppgift 1 etc.

Slutseminarium

Den verksamhetsförlagda utbildningen avslutas med ett examinerande och obligatoriskt slutseminarium. Slutseminarier inleds med att varje student gör en kort presentation av sina reflektioner som presenterats i examinationsuppgift 4.

- Vad har du lärt dig om socialt arbete?
- Vad har du lärt dig om dig själv i din yrkesroll som socionom? Vad behöver du utveckla?
- Hur ser du på den målgrupp du har arbetat med under VFU:n?
- Utifrån din VFU-plats vad ser du som de största utmaningarna i socialt arbete?

Utifrån dessa frågeställningar ska varje student reflektera över sina specifika erfarenheter och andra viktiga frågor som väckts under VFU-kursen. För att genomföra detta ska studenten förbereda en presentation på cirka 5-10 min. Under denna presentation funderar övriga studenter på frågor till den student som presenterar. Därefter får varje student svara på 1-3 frågor från sina studentkollegor. Slutseminariet avslutas sedan med en gemensam diskussion om vad den gångna VFU-kursen har lärt dem om socialt arbete och den kommande yrkesrollen.

Vid frånvaro under slutseminariet behöver studenten genomföra en skriftlig kompletteringsuppgift. Denna kompletteringsuppgift och instruktioner för denna läggs ut på Athena efter slutseminariets genomförande.

Studiebesök

Studenterna på termin 5 har till uppgift att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter i socialt arbete med utgångspunkt från olika VFU-platser till studenter som nyligen påbörjat utbildningen. Genom denna uppgift får studenterna möjligheten att planera och organisera ett studiebesöksprogram, samt att ge tydlig och intresseväckande information om olika verksamheter inom socialt arbete.

Varje basgrupp ansvarar för att ta emot studiebesök av studenter från termin 1 på sina VFU-platser **under två dagar**. Samtliga termin 5 studenter och samtliga termin 1 studenter ska närvara båda dagarna. Dessa dagar är endast avsatta för studiebesök och presentationer av olika VFU-platser. Studiebesök ska ske på några VFU-platser i varje basgrupp. De VFU-platser som inte presenteras genom studiebesök ska presenteras för studenterna på termin 1 vid något av de andra studiebesöken. Antalet studiebesök bestäms av VFU-platsernas möjligheter att ta emot besök, hur lång resväg det är mellan olika VFU-platser samt hur många studenter som deltar från termin 1 och 5. Beroende på VFU-platsernas möjligheter att ta emot studiebesök och antalet studenter kan det ibland bli nödvändigt för basgrupperna på termin 5 att skapa två separata studiebesöksprogram med färre antal deltagare i varje grupp. Det vill säga; dela på basgruppen och studenterna från termin 1 i två grupper. Finns det flera studenter från olika basgrupper på en och samma VFU-plats är det viktigt att man dessutom planerar tillsammans på den gemensamma VFU-platsen hur man kan lösa detta praktiskt.

Studiebesöksprogrammen ska förutom uppgifter om datum, tid och adress för de olika studiebesöken innehålla information om vilken basgrupp som ansvarar för programmet samt namn, email och telefonnummer till två kontaktpersoner i basgruppen. Det ska finnas en vägbeskrivning till de VFU-platser där studiebesöken sker.

Studiebesöksprogrammen ska mailas in till **basgruppsläraren samt till VFU-samordnarna** (vf@socarb.su.se). Se detaljschema för inlämningsdatum. Kontaktpersonerna i basgruppen skriver närvarolistor över alla studenterna på termin 5 och 1 för respektive studiebesöksdag. **På listorna ska samtligas namn framgå samt om man varit närvarande/frånvarande (en lista för varje studiebesöksdag)**. Närvarolistorna ska lämnas eller mailas till **basgruppsläraren samt till VFU-samordnarna** (vf@socarb.su.se) **senast tre dagar efter studiebesöken**.

Betyg och kompletteringar

VFU-kursen har betygsgraderingen *Väl godkänd* (VG), *Godkänd* (G) och *Underkänd* (U). Både själva VFU-placeringen och alla obligatoriska moment och uppgifter måste vara genomförda och godkända för att kursen som helhet ska bli godkänd. Betyg VG på 2 av de 4 inlämningsuppgifterna ger betyg VG på VFU-kursen förutsatt att samtliga uppgifter är inlämnade efter givna anvisningar.

Tänk på att godkänt resultat på VFU-kursen, vilket innebär att ha fullgjort och blivit godkänt på samtliga examinationsgrundande uppgifter, är en förutsättning för att du som student ska vara behörig att påbörja dina studier på termin 6.

Examinationsuppgifter ska lämnas in enligt de givna anvisningarna och vid de inlämningsdatum som anges i detaljschemat.

Icke godkända examinationsuppgifter måste kompletteras. Om en student inte blir godkänd på en examinationsuppgift får studenten anvisningar från basgruppsläraren om hur uppgiften ska kompletteras. Kompletteringsuppgifter ska för att tillgodoräknas studenten vara examinerat tillhanda senast **3 veckor** efter kursavslut. Vid komplettering av uppgiften kan endast betyg G och U ges. Om kompletteringen inte godkänns eller inkommer i tid inrapporteras betyget U och studenten hänvisas till att lämna in en ny examinationsuppgift vid nästa ordinarie examinationstillfälle (nästa gång delkursen anordnas).

Om man inte närvarar vid planering och genomförande av studiebesöket för termin 1 eller om man gör VFU:n utomlands behöver studenten komplettera detta moment genom en muntlig presentation av sin VFU-plats vid slutet av termin 5. Datum och instruktioner för presentationstillfället presenteras under kursen via Athena.

Detaljschema

Introduktionsveckan samt VFU-perioden, termin 5, HT 2019.

Första veckan på terminen 2/9-6/9 2019 är en gemensam uppstart för samtliga kurser.

Datum	Grupp	Tid	Rum	Aktivitet
3/9	Alla studentgrupper	11.00-12.00	Aulan	Introduktion av alla kurser termin 5
3/9	Alla studentgrupper	12.00-14.00	Aulan	Föreläsning: Teori och praktik i socialt arbete. (Tommy Lundström)
4/9	VFU	09.00-10.30	Studenthyllan	Träff med VFU-handledarna Basgrupp 1-6 (ej studenter) (Hans Dahlén, Katrin Rau, Lena Hübner)
4/9	VFU	09.00-12.00	Basgrupp 1: 032 Basgrupp 2: 123 Basgrupp 3: 125 Basgrupp 4: 126 Basgrupp 5: 127 Basgrupp 6: 034	VFU-träff för studenter i basgrupp 1-6 Tillsammans med basgruppslärare. Handledarna ansluter c:a kl. 10.30
4/9	S5A	13.00-16.00	Sal 023 Sal 024 Sal 031 Sal 125	Samtalsövningar Tina Wittsell
4/9	S5D	13.00-16.00	Sal 028 Sal 029 Sal 030 Sal 124	Samtalsövningar Eve Ekelund Wrangsjö
5/9	VFU	09.00-10.30	Studenthyllan	Träff med VFU-handledarna Basgrupp 7-11 (ej studenter) (Hans Dahlén, Katrin Rau, Lena Hübner)
5/9	VFU	09.00-12.00	Basgrupp 7: 123 Basgrupp 8: 127 Basgrupp 9: 124 Basgrupp 10: 032 Basgrupp 11: 034	VFU-träff för studenter i basgrupp 7-11 Tillsammans med basgruppslärare. Handledarna ansluter c:a kl. 10.30
5/9	S5B	13.00-16.00	Sal 028 Sal 029 Sal 030 Sal 128	Samtalsövningar Tina Wittsell
6/9	S5C	09.00-12.00	Sal 123 Sal 635 Sal 640 Sal 645	Samtalsövningar Tina Wittsell
6/9	Alla studentgrupper	12.00-12.30	Aulan	Föreläsning: VFU förberedande information (Tina Wittsell)
6/9	Alla studentgrupper	12.30-14.00	Aulan	Föreläsning: Tillämpligt socialt arbete. (Ida Olsmeyer och Anna Lillier)
9/9				VFU-perioden i verksamheten börjar

30/9		09.00		Inlämning av examinationsuppgift 1 och individuell VFU-plan.
Okt./ Nov.				Obligatoriska samtalsövningar Se separat schema på TimeEdit
21/10		09.00		Inlämning av examinationsuppgift 2
v. 43 eller v. 44				Tid för mitterminssamtal på VFU-platsen Bokas av student och handledare
28/10				Inlämning av studiebesöksprogram till basgrupplärarna samt till VFU-samordnarna (yfu@socarb.su.se)
11/11		09.00		Inlämning av examinationsuppgift 3
13+14/ 11				Studiebesök för termin 1
2/12		09.00		Inlämning av examinationsuppgift 4
v.48 eller v.49				Tid för avslutssamtal på VFU-platsen Bokas av student och handledare
4/12				VFU-perioden i verksamheten avslutas
5 + 6/12				Slutseminarium med basgrupp och basgrupplärare Se separat schema på TimeEdit
20/12		08.30-11.30	Sal 032	Presentation av internationella VFU-platser Se separat schema och inbjudan under kursen

Institutionen för socialt arbete

Individuell VFU-plan

Termin: ..... Basgrupp: .....

Basgruppslärare: .....

Student: .....

Handledare: .....

VFU-plats: .....

Informerat om sekretess den: 2019-__-__

Studentens förväntningar och personliga mål med den verksamhetsförlagda utbildningen utifrån kursens innehåll och förväntade studieresultat:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VFU-periodens innehåll:

Arbetsuppgifter som studenten skall arbeta självständigt med, delta i eller observera:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Institutionen för socialt arbete

Postadress: **Basgruppslärarens namn**
Stockholms universitet
Institutionen för socialt arbete
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Sveavägen 160
www.socarb.su.se/vfu

Telefon: 08 - 16 20 00
E-post: vfu@socarb.su.se

Studentens egna studiebesök under VFU-perioden:

.....
.....
.....

Tar studenten emot studiebesök från termin 1?:

.....

Planering av studietiden under VFU-perioden (hur fördelas studietiden på arbetsplatsen, tid för att göra examinationsuppgifter och läsa litteratur, studiebesök m.m.):

.....
.....
.....
.....

Handledning:

Tid för handledningssamtal: .....

.....
.....

Material inför handledningen: .....

.....
.....
.....

Ansvarsfördelning handledare – student:.....

.....
.....
.....

Utvärdering av VFU-perioden:

Tidpunkt för mitterminssamtal: .....

Tidpunkt för slutsamtal: .....

Datum..... Handledarens underskrift.....

Datum..... Studentens underskrift.....

Institutionen för socialt arbete

HANDLENDARINTYG för den verksamhetsförlagda utbildningen

Termin: ..... Basgrupp: .....

Basgrupplärare: .....

Student.....Personnummer.....

Handledare.....

VFU-plats.....

Frånvaro.....

Hur har frånvaron tagits igen?.....

Härmed intygas:

- att den handledda verksamhetsförlagda utbildningen fullgjorts enligt Institutionen för socialt arbets riktlinjer för innehåll och utformning.
- att fortlöpande handledning ägt rum.
- att sammanfattande utvärderingssamtal har ägt rum vid två tillfällen.

Ja

Nej

Kommentarer:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Datum..... Handledarens underskrift.....

Datum..... Studentens underskrift.....

Institutionen för socialt arbete

Postadress: **Basgrupplärarens namn**
Stockholms universitet
Institutionen för socialt arbete
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Sveavägen 160
www.socarb.su.se/vfu

Telefon: 08 - 16 20 00
E-post: vfu@socarb.su.se

Frågeställningar att användas vid utvärderingssamtalen.

Utgå från studentens erfarenheter och upplevelser under den verksamhetsförlagda utbildningen. Se gärna vidare i:

Killén, K. (2008) *Professionell utveckling och handledning*. Lund: Studentlitteratur. (en av huvudböckerna i handledarutbildningen som behandlar handledning av studenter)

Handledning

Hur har samarbetet mellan handledare och student varit? Hur har handledningssituationen använts?

Hur har studentens och handledarens resurser kunnat tillvaratas?

Vilka inlärningsbehov kvarstår; vad behöver studenten lära sig mer om eller träna ytterligare?

Vad kan göras annorlunda under resten av VFU-perioden?

Utvecklingsprocessen/Integration teori och praktik

Diskutera hur studenten utifrån uppgifterna under VFU-perioden kunnat analysera sociala processer, problem och resurser på olika nivåer (individ, grupp, samhälle).

Vilka teoretiska kunskaper har aktualiserats?

Har studenten kunnat se rimliga/olika handlingsstrategier i det praktiska sociala arbetet?

Har studenten blivit medveten om egna och andra människors värderingar i relationen socialarbetare - klient?

Samtalsmetodik

Diskutera studentens upplevelser av olika samtalskontakter ur följande synvinklar:

- aktivt lyssnande, inlevelseförmåga och förståelse
- rädsla och osäkerhet
- identifiering
- överföring av egna värderingar och förhållningssätt
- distans – närhet
- vad innebär en konstruktiv yrkesmässig kontakt

Arbetsmiljön

Hur uppfattar studenten arbetsmiljön med dess givna förutsättningar såsom lokaler, arbetsrutiner, organisation?

Vilka förtjänster/brister finns?

Hur finner sig studenten tillrätta? Genomförande av arbetsuppgifter?

Diskutera studentens förmåga

- att sätta sig in i nya arbetsuppgifter och planera uppläggningsen av en uppgift
- att vara aktiv och ta egna initiativ
- att se alternativa lösningar och tänka igenom vilka konsekvenser de kan få
- att uttrycka sig muntligt – att uttrycka sig i skrift
- socialarbetarrollen:

i förhållande till klienterna, institutionen, lagstiftningen, allmänna opinionen och andra yrkesgrupper. Vilka möjligheter och begränsningar finns i yrkesrollen? Kompetensproblem gentemot närliggande yrkesgrupper?